

Økonomi i understøttende undervisning

Med *Forberedt på fremtiden II* lancerer regeringen et samlet kvalitetsprogram for folkeskolen, som blandt andet medfører ændrede rammer for den understøttende undervisning.

Undervisningstiden i folkeskolen fordeles i dag mellem timer til fagundervisning (fx matematik) og tid til understøttende undervisning. Understøttende undervisning udgør ca. 17 pct. af den samlede undervisningstid og varetages af både lærere, pædagoger og andet personale med relevante kvalifikationer.

Kvalitetsprogrammet indeholder oplæg til omlægning af den understøttende undervisning, *jf. tabel 1 og uddybning nedenfor*. De økonomiske konsekvenser forbundet med omlægningen vil skulle DUT-forhandles med KL.

Tabel 1
Omlægning af understøttende undervisning

Mio. kr. (2024-pl)	Varigt
Samlet ramme bundet til understøttende undervisning under nugældende regler	1.890
Heraf værdi af lærer- og pædagoglønninger bundet til understøttende undervisningstimer*	2.335
Heraf midler forbundet med kvalitetsløftet af den understøttende undervisning**	160
Heraf merudgifter i fritidstilbud ved afkorting af skoleugen***	-600
Tiltag i kvalitetsprogrammet relateret til understøttende undervisning	-1.890
75 pct. af midler til understøttende undervisning anvendes efter lokale ønsker og behov	-1.420
25 pct. af midler til understøttende undervisning omprioriteres med kvalitetsprogrammet	-475
<i>Heraf central omprioritering til statslige merudgifter og kompensation for nye kommunale forpligtigelser</i>	-220
<i>Heraf mulighed for lokal prioritering af kompetenceudvikling og materialeudgifter</i>	-255

Anm.: Tal er afrundet til nærmeste 5 mio. kr. Totalen summer derfor ikke for alle enkeltkomponenter.

*De skønnede frigjorte ressourcer (inkl. overhead) baserer sig på elevtallene i folkeskolen ekskl. elever i segregerede specialundervisningstilbud. Elever i segregerede specialundervisningstilbud er ikke medtaget, eftersom det er usikkert, hvorvidt afkorting af skoleugen vil medføre, at der frigøres ressourcer for denne elevgruppe. De skønnede frigjorte ressourcer er beregnet med udgangspunkt i de gældende regler for antal timers understøttende undervisning årligt pr. klassetrin. Der er ikke understøttende undervisning i 10. klasse.

**Med *Aftale om folkets skole: Faglighed, dannelse og frihed – justeringer af folkeskoleloven til en mere åben og fleksibel folkeskole* fra 2019 blev der afsat en bevilling for kvalitetsløft af understøttende undervisning. Kvalitetsløft udgør 158,7 mio. kr. årligt fra 2023 og frem.

***De skønnede udgifter (inkl. overhead) forbundet med det øgede pasningsbehov i bh. til 6. kl. er beregnet i henhold til normerne aftalt med KL i forbindelse med DUT-forhandlinger på området. Det bemærkes, at kommunerne om nødvendigt kan regulere forældrebetalingen.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet

Det vurderes, at rammen til understøttende undervisning samlet set udgør ca. 1.890 mio. kr. årligt. Skønnet er udarbejdet som den ramme, der potentielt vil kunne frigøres ved central afskaffelse af kravet om timer til understøttende undervisning. Værdien af lærer- og pædagoglønninger i understøttende undervisning skønnes særskilt at kunne opgøres til ca. 2.335 mio. kr. Hertil kom-

mer, at der med *Aftale om folkets skole: Faglighed, dannelse og frihed – justeringer af folkeskoleloven til en mere åben og fleksibel folkeskole* af januar 2019 blev afsat en bevilling for kvalitetsløft af understøttende undervisning. Kvalitetsløftet er tidligere blevet delvist omprioriteret, men udgør ca. 160 mio. kr. årligt fra 2023 og frem. Såfremt skoleugen afkortes svarende til antallet af timer til understøttende undervisning, vil kommunerne være forpligtede til at holde fritidstilbud (SFO mv.) åben i tilsvarende længere tid. Udgifterne hertil kan opgøres til ca. 600 mio. kr. Den samlede værdi kan således alt i alt opgøres til ca. 1.890 mio. kr.

Med *Forberedt på fremtiden II* lægges der op til, at 75 pct. eller ca. 1.420 mio. kr. årligt af den understøttende undervisning fastholdes til lokal prioritering. Det vil således være en lokal beslutning, om midlerne fx skal prioriteres til en kortere skoleuge med mere personale i undervisningen, fx to-voksenordninger, eller om midlerne skal fastholdes helt eller delvist i understøttende undervisning og dermed i en længere skoleuge.

I forhold til små skoler i landdistrikter gives der dog som yderligere frihedsgrad mulighed for at afkorte skoledagen uden, at der samtidig fastsættes krav om, at de frigjorte ressourcer skal anvendes til andre aktiviteter i undervisningen eller i fritidstilbud. Dette med henblik på at kunne nedbringe de høje udgifter pr. elev på små skoler som følge af mindre klasser mv. Det er dog samtidig vigtigt, at der ikke gås på kompromis med den faglige kvalitet.

Der lægges desuden op til, at 25 pct. eller ca. 475 mio. kr. årligt fuldt indfaset omprioriteres fra centralt hold. Den centrale omprioritering bidrager til finansieringen af statslige merudgifter og kompensation for nye kommunale forpligtigelser. Herudover efterlades en ramme på 255 mio. kr. årligt (fuldt indfaset), som lokalt enten kan fastholdes til understøttende undervisning-indsatser eller kan omprioriteres til kompetenceudvikling og materialeudgifter forbundet med mere anvendelsesorienteret undervisning. Der vil fra centralt hold ikke blive fastsat rammer for anvendelsen af rammen til kompetenceudvikling og materialeanskaffelser.

Det bemærkes, at kvalitetsprogrammet vil medføre bevægelser inden for de rammer, der på nuværende tidspunkt er allokeret til lærere og pædagoger i folkeskolen. Fra centralt hold omfatter det, fuldt indfaset, omprioritering af 220 mio. kr. årligt fra understøttende undervisning til andre tiltag, der kun delvist omfatter lærere og pædagoger. Omvendt vil der med intensive undervisningsforløb for de mest udfordrede elever, fuldt indfaset, blive tilført 500 mio. kr. årligt til flere lærere og pædagoger. Netto vil de af kvalitetsprogrammets initiativer, som fastsættes fra centralt hold, derfor medføre en personaletilvækst i folkeskolen. Herudover vil lokale prioriteter kunne medføre flytning af ressourcer fra folkeskolen til fx SFO. Omfanget kan dog ikke forudsiges, idet det i høj grad vil afhænge af, i hvilket omfang skoleugen afkortes lokalt, og hvordan de frigjorte ressourcer omprioriteres.